

רע"פ 8976/15 - אלעד יעקב דויטש נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 8976/15 - א'

לפני: כבוד השופט ס' גוברמן

המבקש: אלעד יעקב דויטש

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 10.11.2015 בעפ"ת 7423-09-15 שניתן על ידי כבוד השופט הבכיר אמנון כהן; ובקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש: עו"ד ירדן פישר

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט א' כהן) בעפ"ת 7423-09-15 מיום 10.11.2015, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על הכרעת דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (השופטת ש' זוכוביץקי-אורי) בפ"ל 1533-04-14 מיום 25.2.2015, וגזר דינו מיום 16.7.2015, בגדרו נגזרו על המבקש מאסר בפועל למשך שישה חודשים, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה (להלן: פסילת רישיון נהיגה) לתקופה של 30 חודשים; 12 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי למשך שלוש שנים; וקנס בסך 1,000 ש"ח.

רקע והליכים קודמים

2. המבקש הורשע, לאחר שמיעת הראיות ועל יסוד הודאתו בחלק מעובדות כתב האישום, בעבירות של נהיגה תחת השפעת סמים, לפי סעיפים 62(3) ו-64ב(א)(4) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"ב-1961 (להלן: פקודת התעבורה או הפקודה); נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; ורשלנות, לפי סעיפים 62(2) ו-38(2) לפקודת התעבורה. על פי עובדות כתב האישום, ביום 2.3.2014 נהג המבקש באופנוע בדרך עירונית כשהוא תחת שימוש של סמים מסוכנים. בבדיקת שתן שנערכה לו נמצאו 354 מ"ג של סם פעיל מסוג קנביס, 240 מ"ג של סם פעיל מסוג קוקאין ו-5910 מ"ג תוצר חומרים של קוקאין, האסורים לשימוש לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. על פי המתואר בכתב האישום, המבקש נהג באותן נסיבות בזמן פסילה בידעין, ורשלנותו מתבטאת בכך שנהג באופנוע תחת השפעת סמים ובפסילה.

3. ביום 25.2.2015 הרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בתחילת משפטו כפר המבקש בכל המיוחס לו, אך במהלך אחד מדיני ההוכחות הודה כי נהג תחת השפעת סמים, וכל שנותר במחלוקת הוא עבירת הנהיגה בזמן פסילה. המבקש טען "טעות במצב דברים" שכן רישיונו נשלל ל-30 ימים החל מיום 1.2.2014, ומאחר שלא ידע, לדבריו, כי חודש פברואר הוא חודש הכולל 28 ימים בלבד, הוא סבר כי ביום 2.3.2014 תמה תקופת שלילת רישיונו. בית משפט השלום דחה טענה זו, וקבע כי אין מדובר בטעות סבירה והתנהלות המבקש מהווה לכל הפחות "עצימת עיניים".

4. ביום 16.7.2015 גזר בית משפט השלום את עונשו של המבקש. בית המשפט עמד על כך שהעבירות אשר ביצע המבקש הן מהחמורות שבעבירות התעבורה, ושילובן יחדיו אף מגביר את מידת חומרתן. לחומרה התייחס בית המשפט לכך שמדובר בפעם השנייה שהמבקש נתפס נוהג תחת השפעת חומרים אסורים, ולכך שהוא עשה זאת בעת שרישיונו נפסל. לצד זאת, בית משפט השלום ציין לקולה את העובדה שעבירת הנהיגה בזמן פסילה התרחשה שעות ספורות לפני תום תקופה השלילה; את העדר עברו הפלילי של המבקש; את עברו התעבורתי הלא מכביד; ואת העובדה שטרם הורשע או נגזר דינו בגין ביצוע עבירת השכרות הקודמת המיוחסת לו. על כן, נגזר עונשו של המבקש כאמור בפסקה 1 לעיל.

5. המבקש ערער על הכרעת הדין וגזר הדין לבית המשפט המחוזי. המבקש ביקש לחזור בו מהודאתו ביחס לנהיגה תחת השפעת סמים, וכן חזר על טענתו ביחס להתקיימות ההגנה הפלילית – טעות במצב דברים. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו וקבע, כי לא ניתן להשלים עם התופעה אשר במסגרתה לאחר סיומו של הליך משפטי קם אחד הצדדים וטוען בעלמא כי הוא לא הבין ולא הוסבר לו פשר הודאתו. כמו כן, בית המשפט המחוזי דחה את טענת המבקש הנוגעת לטעות במצב דברים, וקבע כי הודעת הפסילה היא מפורשת, והמבקש אף חזר לנהוג בטרם קיבל את רישיון נהיגתו בחזרה. לבסוף קבע בית המשפט המחוזי, כי העונש שהוטל על המבקש אינו חמור ואינו מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור.

הבקשה למתן רשות הערעור

6. המבקש טוען כי יש לאפשר לו לחזור בו מהודאתו ביחס לעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים. לגרסתו הוא לא הבין את פשר הודאתו וסבר כי הוא מודה בעבירה של נהיגה בשכרות מתוך אמונתו כי הודאה זו תוביל להקלה בעונשו. בנוסף, המבקש מלין

על פגמים שונים אשר התרחשו, לדידו, בעת חקירתו במשטרה. לעמדתו, בדיקת השתן שנעשתה לו נערכה מבלי שהתקיים חשד סביר ובניגוד לנהלי המשטרה. עוד טוען המבקש כי הסכמתו לבדיקת השתן נעשתה שלא מדעת, ומבלי שהובנה לו מטרתה האמתית של הבדיקה. זאת ועוד, המבקש סבור כי עניינו מעורר עניין עקרוני הנוגע לבדיקת השתן הנערכת כיום לצורך גילויים של נהגים הנוהגים תחת השפעת סמים. לדידו, הבדיקה הנוכחית איננה בוחנת האם הנבדק נהג תחת השפעת סמים מסוכנים, אלא רק האם נמצאו בגופו שרידי סם. לעמדת המבקש, המצב החוקי הנוהג כיום, בגדרו מציאת שרידי סם מסוכן מספיקה כדי להקים חזקה כי הנבדק נהג תחת השפעת סם, איננה חוקית ומחייב שינוי. כמו כן, המבקש חוזר על טענתו לפיה נהיגתו בזמן הפסילה נעשתה בשוגג בשל טעות במצב הדברים, ועל כן יש לזכותו מעבירה זו. לבסוף, לעניין חומרת העונש המבקש סבור כי בית המשפט לתעבורה לא נתן משקל מספק לקולה לנסיבותיו האישיות, וביניהן העדר עברו הפלילי; שירותו הצבאי ותורמתו לחברה; ואורח חייו הנורמטיבי.

דיון והכרעה

7. עיינתי בבקשה, ובפסקי הדין של הערכאה הדיונית וערכאת הערעור, ואני סבור כי אין מקום להתערב בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם כן עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982) (להלן: הלכת חניון חיפה)) או אם ישנם שיקולי צדק ייחודיים בנסיבות המקרה (ראו: רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)). בעניינינו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטיות עקרוניות שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה. מעיון בבקשה עולה, כי מרבית טענותיו של המבקש נוגעות לעניינו הפרטי בלבד, אינן מעלות כל סוגיה כללית או שיקולי צדק מיוחדים ומהוות חזרה על הטענות שהעלה הן בבית משפט השלום והן במסגרת ערעורו לבית המשפט המחוזי. אציין כבר עתה כי ייתכן וחלק מטענותיו של המבקש בנוגע לבדיקת הסמים עשויות לעורר שאלה משפטיות עקרוניות, אך מאחר שאיני סבור כי סוגיה זו עולה בעניינו הפרטי לא מצאתי מקום לקבל את בקשת רשות הערעור, כפי שיפורט להלן.

8. טענותיו של המבקש בנוגע לנסיבות הודאתו ובנוגע לפגמים שנפלו, לכאורה, בחקירתו – דינן להידחות. טענות אלה נוגעות כאמור לעניינו הפרטי של המבקש, נידונו בשתי הערכאות הקודמות ואינן מצדיקות מתן רשות ערעור. מעבר לצורך אציין, כי אף לגופם של דברים לא מצאתי כי נפל פגם בפסקי הדין של הערכאות הקודמות. לטענת המבקש הוא הבין מהסבריו של בא-כוחו הקודם כי הודאתו מתייחסת לעבירה של נהיגה בשכרות ולא לעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים, אותה הוא הכחיש מכל וכל. טענה זו איננה יכולה לעמוד. מפרוטוקול הדיון בבית משפט השלום מיום 25.1.2015 עולה כי הודאתו של המבקש, באמצעות בא כוחו הקודם, נעשתה בסמוך לאחר חקירתה הנגדית של שוטרת באגף התנועה אשר העידה כי בדיקת השכרות של המבקש הייתה תקינה ונערכה לו בדיקת סמים מאחר שענינו היו אדומות ומבריקות (עמ' 9-10 לפרוטוקול). עדות השוטרת ניתנה בנוכחותו של המבקש, ועלה ממנה מפורשות כי למבקש לא מיוחסת עבירה של שכרות במובן של ריכוז גבוה מהמותר של אלכוהול בגוף אלא במובן של הימצאות סמים מסוכנים או שרידיהם בגופו.

9. זאת ועוד, המבקש סותר את עצמו כאשר מחד הוא טוען כי הוא נעדר ידע משפטי ועל כן לא יכול היה להבין כי הודאתו בנהיגה בשכרות היא למעשה הודאה בנהיגה תחת השפעת סמים, מאידך הוא טוען כי סבר שבית המשפט רשאי להרשעו בעבירת

השכרות אף שזו לא הופיעה בכתב האישום, וזאת אם התגלו עובדות חדשות לאורך המשפט. המבקש לא יכול לאחוז בחבל משני קצותיו ולטעון באותה נשימה שהודאתו נבעה גם מחוסר הבנה משפטית וגם מבקיאיות בהליך המשפטי. כמו כן, דומה כי טענותיו של המבקש ביחס לנסיבות הודאתו מנסות לרמז כי התקיים בעניינו "כשל בייצוג", אשר נבע מהתנהלותו של בא כוחו הקודם. מאחר שהמבקש נמנע מלצרף לבקשה את תגובת הסנגור שייצג אותו בפני הערכאה הדיונית, אינני מוצא מקום להרחיב בעניין זה (ראו: רע"פ 5266/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 9 (5.8.2014); רע"פ 4185/14 גולן נ' מדינת ישראל (22.6.2014)).

10. טענה נוספת שהעלה המבקש, אשר ניתן אולי לסווגה כטענה עקרונית, נוגעת לאופן בו הגדיר המחוקק מהי נהיגה תחת השפעת סמים. סעיף 64 לפקודת התעבורה מגדיר כי אחת החלופות להגדרתו של "שיכור" היא "מי שבגופו מצוי סם מסוכן או תוצרי חילוף חומרים של סם מסוכן". זאת ללא התייחסות לשאלה מהו שיעור החומר האסור (או שרידיו) אשר נמצא בגופו של הנהג. לשם השוואה החלופות בסעיף 64 לפקודה אשר עוסקות במי שבגופו נמצא אלכוהול, מגדירות שיעור מסוים של אלכוהול אשר ממנו ואילך אדם מוגדר "שיכור". לעמדת המבקש מצב דברים זה עלול להוביל לסיטואציות בהן אדם מורשע בעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים על אף שחלפו מספר ימים ואולי אף שבועות מאז צרך לאחרונה סמים. לטענתו, סוגיה זו אף מתחדדת לנוכח התופעה של מתן רישיונות לשימוש בקנאביס לצרכים רפואיים, והדבר ממחיש את הצורך בהבהרת המצב החוקי, בהתאם לתכליות העומדות בבסיסה של פקודת התעבורה (בהקשר זה ראו גם: רע"פ 6661/14 קוליה נ' מדינת ישראל, פסקאות 15-16 (19.1.2015)).

11. בית משפט זה עמד בעבר על הקושי העולה מהנוסח הנוכחי של פקודת התעבורה, ומבדיקות הסמים הנערכות בעקבותיו, אשר אינן בוחנות האם הנהיגה התבצעה תחת השפעה של סמים מסוכנים (ראו: רע"פ 8585/13 אזולאי נ' מדינת ישראל (4.2.2014); רע"פ 51/13 פרחי נ' מדינת ישראל (12.8.2013); רע"פ 3174/12 שריג נ' מדינת ישראל (8.8.2012) (להלן: עניין שריג)). יצוין כי אף מעדותו של העד המומחה מטעם המשיבה בבית משפט השלום, עולה כי בדיקות השתן אשר נערכות לחשודים בעבירת נהיגה תחת השפעת סמים אינן יכולות ללמד על מידת ההשפעה של הסם על הנהג. לדבריו "בדיקת השתן בהגדרתה אינה מראה דבר על מידת ההשפעה על בנאדם, היא מראה רק את העובדה שהיה בשתן סם או תוצר חילוף חומרים של סם" (פרוטוקול דיון בבית משפט השלום מיום 25.1.2015, עמ' 6 שורות 26-28).

12. על אף הקושי והבעייתיות העולים מן הדברים הללו, אינני סבור כי סוגיה זו מצדיקה מתן רשות ערעור בענייננו. כאמור לעיל, המבקש הודה בעבירה של נהיגה תחת השפעת סמים, ועל כן לא מתעוררות במקרה דנן שאלות עקרוניות הנוגעות לשאלה מתי ותחת אילו תנאים ראוי לקבוע כי אדם נהג תחת השפעתם של סמים מסוכנים. יחד עם זאת, סבורני, כפי שציינתי בעבר בעניין שריג, כי טוב יעשה המחוקק אם יקדם חקיקה בנושא זה, אשר תבהיר ותפרט אימתי ובאילו נסיבות אדם שצרף סמים מסוכנים ייחשב כמי שנהג תחת השפעת סמים מסוכנים.

13. אף טענתו של המבקש ביחס להרשעתו בעבירה של נהיגה בזמן פסילה דינה להידחות. שאלת התקיימותה של הגנת "טעות במצב דברים" נידונה בהרחבה בשתי הערכאות הקודמות, אשר קבעו כי לא היה כל מקום לטעות בנוגע למועד פקיעתה של תקופת הפסילה, והמבקש לכל הפחות "עצם את עיניו" בעניין זה. קביעות אלו, אשר נוגעות אף הן אך לענייני הפרטי של המבקש, מקובלות עליי ואינני מוצא מקום להתערב בהן.

14. לבסוף, נותרה טענתו של המבקש ביחס לעונש אשר נגזר עליו. הלכה היא כי טענות לעניין חומרת העונש אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור, אלא במקרים חריגים של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה (ראו: רע"פ 2275/15 אברמוב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (5.5.2015); רע"פ 1174/97 רפאלי נ' מדינת ישראל (24.3.1997)). סבורני כי המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם מקרים, וזאת בפרט לנוכח כך ששתי הערכאות הקודמות התייחסו בהרחבה וביסודיות למכלול השיקולים בקביעת עונשו של המבקש והגיעו למסקנה זוהי. יתר על כן, עונשו של המבקש איננו כולל רכיב של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, ומצוי על הצד המקל של מתחם העונש הראוי בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. על כל האמור, אין בידי לקבל את בקשת רשות הערעור.

15. סוף דבר, הבקשה נדחית. לפיכך, ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע העונש.

ניתנה היום, כ"ד בטבת התשע"ו (5.1.2016).

ש ו פ ט